

Oponentský posudek k diplomové práci Bc. Kateřiny Kunáškové

„Výstavy psů jako prostředí mezidruhového působení. Vystavujeme je nebo sebe?“

(Vedoucí práce: PhDr. Tereza Vandrovcová, Ph.D.)

FHS UK

Vypracoval: Yasar Abu Ghosh, 7.6.2019

Diplomová práce Kateřiny Kunáškové má v úvodu velmi slibné a zajímavé vymezení tématu práce. Na základě terénního výzkumu v prostředí mezinárodních psích výstav se chce zaměřit na mezidruhové působení mezi psy a lidmi. V úvodní teoretické části, která je zároveň historickým přehledem fenoménu soužití psa a člověka v evoluční perspektivě, se opírá o několik myšlenek D. Harraway, které pomáhají rozkrýt a následně i oslabit představu o striktním rozlišení přírody a kultury v konstelaci člověka a psa. Naopak jako podstatná se ukazuje jejich koevoluce a propojení, jež nás nutí všimnout si jejich vzájemného spoluutváření. Ve spojení se sledováním psích výstav se takto pozměněná optika jeví jako slibná a jako krok dál od očekávaného zkoumání toho, jak člověk promítá do psa sebe sama. Výstavy psů tak skýtají zajímavou možnost sledovat i podmanění člověka psem, konceptuální opak domestikace.

Hned na úvod ovšem musím konstatovat, že předkládaná diplomová práce tento potenciál nevyužívá. Empirická část začíná velmi podrobnou technickou charakteristikou soutěží. Jejich znalost je bezpochyby nutná, ale pro zamýšlené zaměření práce postrádám jejich zprostředkování skrze antropologickou nebo obecně výzkumnou problematiku. Z uvedených informací je navíc zřejmé, že se takové otázky nabízely, např. posuzování povahy plemene, které je na jednu stranu objektivizované, na druhou stranu jsou majiteli psů kritéria vnímána jako kontextuálně neobjektivní (s. 34). Hlavní příčinou tohoto neúspěchu je, že vcelku jasně formulované tematické zaměření práce nedoprovází stejně účelně a přesvědčivé metodologické vymezení. Pochopitelně každý výzkum má své okolnosti a v případě výzkumu diplomantky je třeba brát v potaz, že byl ovlivněn sérií nepředvídaných událostí, které ji přinutily výzkum přerušit a znovu promýšlet. Autorka si je vědoma, že i tyto okolnosti mohou být výzkumně plodné, ale zdá se mi, že tomu tak je pouze deklaratorně, samotná analýza o tom stopy nezanechává.

Jedním z důvodů může být, že autorka postrádala konceptuální jazyk pro vymezení vlastní metodologie. Metodologická literatura je zvolená nevhodně, přehledová práce V. Soukupa o antropologických teoriích nebo jiné nedostatečně identifikované zdroje (Toušek et al.) nepatří k pramenům, které jsou ve výuce na KOA doporučovány. Pozoruhodné je například zdůvodnění pro to, že autorka vedla tzv. utajený výzkum: „Bylo potřeba, aby podrobnější polostrukturované rozhovory probíhaly až po dokončení terénního výzkumu, aby chování aktérů a pozdějších informátorů – nebylo ovlivněno informací, že jsou součástí pozorování“ (s. 29). Vysvětlením pro utajený výzkum nemůže být „zajištění autenticity“ (s. 27), což je v tomto případě spíše rozpor nebo paradox. Stejně tak není dostatečně reflektováno důrazné lpění informátorů na anonymitu, zejm. ony předpokládané „následky v rámci komunity“, jež autorka zmiňuje. Zpočátku se jako nápadité řešení jeví analogie s Geertzovým výzkumem kohoutích zápasů, ale to jen do té chvíle, než si uvědomíme, že onen agonický vztah ke kohoutům u Baličů se opírá o autorovo ostré konceptuální rozlišení mezi přírodou a kulturou.

Podobně neopatrné je zacházení s pojmem komunita v případě lidského prostředí výstav psů. Jde o častou chybu, kdy je tento pojem vnímán jaksi neutrálně, jako pomocné slovo. Aby ale něco bylo komunitou, mělo „vnitřní život“ (s. 43), muselo by se jednat o relativně stabilní společenství s předvídatelnou hierarchií a pravidly. To evidentně autorka na myslí nemá, spíše jí jde o lidské prostředí. Ale i tak, tam, kde bychom očekávali vhled a analýzu situací přístupných autorce právě pro její dlouholeté ponoření do prostředí, dostává se nám pouze nepřekvapivých krátkých postřehů o spolupráci a rivalitě. Velmi mě pak překvapilo, že podkapitola o „chování účastníků ke psům“, která se mi původně zdála jako centrální vzhledem k zaměření práce, má rozsah půl strany.

Na výsledném textu je zřetelné, že neprošel finální editací. Po stylistické stránce je nepřesvědčivý, zůstala v něm řada chyb a překlepů, nedořečených vět, opakujících se slov nebo naopak někdy slova chybí. Zvolený způsob citací není příliš vstřícný, protože autorka často neuvádí stránkování. Samostatnou stránkou je pak bibliografická část práce, která není abecedně uspořádaná, je nepřehledná a v některých případech jsou bibliografické údaje neúplné. Tento torzovitý charakter textu bohužel výrazně znesnadňuje čtení a porozumění.

I přes tyto výrazné nedostatky doporučuji předkládanou diplomovou práci k obhajobě a hodnotím ji známkou *dobře*.

Yasar Abu Ghosh